

Ε.Δ.Ε.: 25.01.002
25.02.001
(Εγκ. Αρ. 5)

12 Νοεμβρίου, 2001

Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
Κυβερνητικό Εκπρόσωπο,
Πρόεδρο Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας,
Γενικό Ελεγκτή,
Επίτροπο Διοικήσεως,
Γενικούς Διευθυντές Βουλής των Αντιπροσώπων, Υπουργείων,
Γραφείου Προγραμματισμού και Γενικό Λογιστή,
Αρχιπρωτοκολλητή Ανωτάτου Δικαστηρίου,
Γραμματέα Υπουργικού Συμβουλίου,
Διευθυντή Γραφείου Προέδρου,

ΘΕΜΑ: Οι περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμοι του 2001

Υφιστάμενα Προγράμματα Ενισχύσεων / Ατομικές Ενισχύσεις οι οποίες κρίθηκαν ή/θα κριθούν από τον Έφορο ως μη συμβατές και οι οποίες θα πρέπει να καταργηθούν μέχρι τις 30.4.2003

Επιθυμώ να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και να παρατηρήσω ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 21 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001 (εφεξής καλουμένων ως «ο Νόμος»), τα υφιστάμενα προγράμματα ενισχύσεων και οι ατομικές ενισχύσεις που θα κριθούν από τον Έφορο ότι αντίκεινται στις διατάξεις του Νόμου θα πρέπει να καταργηθούν το αργότερο δύο χρόνια μετά την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του Νόμου, δηλαδή στις 30.4.2003.

2. Επειδή ορισμένα προγράμματα ενισχύσεων που θα καταργηθούν μέχρι τις 30.4.2003 προνοούν, σε όσους έγιναν δικαιούχοι πριν από την ημερομηνία αυτή, τη χορήγηση ενισχύσεων και μεταγενέστερα της πιο πάνω ημερομηνίας, κρίθηκε σκόπιμο να ζητηθεί νομική συμβουλή από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

3. Η σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 2001 αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- (α) στο άρθρο 21 του Νόμου δε γίνεται οποιαδήποτε αναφορά στη συνέχιση ή τον τερματισμό της χορήγησης ενισχύσεων σε συγκεκριμένους δικαιούχους δυνάμει των προγραμμάτων που θα καταργηθούν. Ως προς το θέμα αυτό, είναι ευνόητο ότι η κατάργηση ενός προγράμματος ενισχύσεων συνεπάγεται, από την ημέρα της κατάργησης, την αδυναμία παροχής ενισχύσεων δυνάμει του καταργηθέντος προγράμματος σε νέους δικαιούχους. Όσον αφορά τα πρόσωπα που έχουν ή θα έχουν καταστεί δικαιούχοι ενισχύσεων δυνάμει του προγράμματος πριν από την κατάργησή του, πρέπει να διαχωριστούν, δυνάμει του κυπριακού δικαίου, δύο κατηγορίες:
- (i) την πρώτη κατηγορία συνιστούν τα πρόσωπα που λαμβάνουν ενισχύσεις χωρίς να έχουν συνάψει με τον παροχέα της ενίσχυσης (κράτος, δήμο, κοινότητα ή πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) οποιαδήποτε σύμβαση. Η παροχή ενισχύσεων στα πρόσωπα αυτά μπορεί και πρέπει, εφόσον δεν υπάρχει άλλη νομοθετική ρύθμιση, να τερματιστεί ταυτόχρονα με την κατάργηση του προγράμματος ενισχύσεων, δηλαδή το αργότερο μέχρι τις 30.4.2003·
- (ii) τη δεύτερη κατηγορία αποτελούν τα πρόσωπα, που, με βάση το καταργηθέν πρόγραμμα ενισχύσεων, έχουν ή θα έχουν μέχρι την ημέρα της κατάργησης του προγράμματος συνάψει με τον παροχέα της ενίσχυσης προφορική ή γραπτή, ρητή ή εξυπακουόμενη σύμβαση. Για τις περιπτώσεις αυτές, η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου είναι σαφής. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, «δικαιώματα, τα οποία προκύπτουν από το νόμο και επακόλουθα αποτελούν το αντικείμενο συμβατικών δεσμεύσεων, δεν μπορεί να παραμεριστούν μονομερώς, με την κατάργηση ή τον περιορισμό των σχετικών διατάξεων του νόμου που αποτέλεσαν την πηγή του δικαιώματος» (Ζωή Νικολαΐδου v. Δημοκρατίας, Α.Ε. 2148, 19.1.1999). Στην υπόθεση Republic v. Menelaou (1982) 3CLR 419, το Δικαστήριο αναφέρει επίσης ότι «the State, as a party to an arrangement of this kind, is not in any different position from any other party to a contractual transaction;... whenever the State is a party to an agreement creating civil law rights, it should be implicit that it would not use its powers to modify to its advantage obligations undertaken thereunder”.

Συνεπώς, όσοι έχουν συνάψει με το Δημόσιο σύμβαση δυνάμει προγραμμάτων ενισχύσεων που θα καταργηθούν μέχρι τις 30.4.2003 και όσοι θα συνάψουν τέτοιες συμβάσεις πριν από την κατάργηση των εν λόγω προγραμμάτων, θα δικαιούνται να απολαμβάνουν των ενισχύσεων που προβλέπουν οι συμβάσεις τους ακόμα και μετά την κατάργηση των προγραμμάτων που επέτρεψαν ή θα έχουν επιτρέψει τη σύναψη των εν λόγω συμβάσεων. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των συμβάσεων που ενδέχεται να έχουν συναφθεί μεταξύ ορισμένων δικαιούχων και παροχέων ενισχύσεων άλλων από το Δημόσιο, διότι και στην περίπτωση αυτή ισχύει η αρχή ότι κάθε σύμβαση διέπεται από το δίκαιο που ίσχυε κατά την ημερομηνία σύναψής της.

Πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι όσα αναφέρονται πιο πάνω θα διαφοροποιηθούν από την ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Ως γνωστό, το κοινοτικό δίκαιο υπερισχύει του δικαίου των κρατών μελών της Ε.Ε. Κατά συνέπεια, κανένα συμβατικό ή άλλο δικαίωμα και καμία υποχρέωση, που έχουν δημιουργηθεί δυνάμει του δικαίου κράτους μέλους, δεν μπορούν να εμποδίσουν την πλήρη και καθολική εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.

4. Ενόψει των πιο πάνω, και του γεγονότος ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει την εξουσία εντός της Ε.Ε. να διατάσσει την επιστροφή χρημάτων που αποκτήθηκαν με τη χορήγηση παράνομων δημόσιων ενισχύσεων, **παρακαλείσθε όπως μη δεσμεύεστε συμβατικά ή μη συμβατικά στο εξής για παροχή ενισχύσεων πέραν της 30.4.2003**, παρά μόνο εάν οι εν λόγω ενισχύσεις παρέχονται βάσει προγραμμάτων ή ατομικών ενισχύσεων που έχουν εγκριθεί από τον Έφορο.

(Χρ. Ανδρέου)

Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων